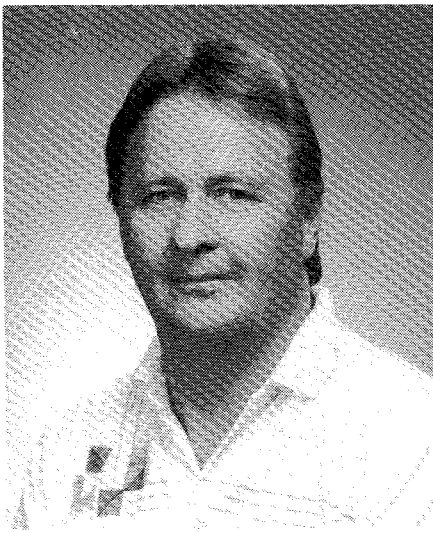

KYLÄSAARI

1/1993

Kyläsaaren Kiinteistönomistajat
ry:n tiedotuslehti

Arvoisat kyläläiset

Vuosi on taas kulunut, kun viimeksi näillä lehden sivuilla kirjoiteltiin. Vuodessa päällimmäiseksi jäi työttömyyden kasvu ja uskon puute tulevaisuuteen.

Kyläläisten kannalta päällimmäiseksi asiaksi on noussut vuoden aikana teiden nimistön laatiminen. Siitä asiasta on allekirjoittanut ja johtokunnan jäsenet saaneet olla altavastaajina. Keskustelua on käyty sekä asiallisesti että epäasiallisesti. On kai paikallaan vähän selvittää, miten nimet ovat muotonsa saaneet. Kun kaupungin rakennusviraston toimesta pyydettiin lausuntoa kiinteistöyhdistykseltä Kyläsaaren alueen tienimistöä, päätimme, että perustamme nimitoimikunnan, joka perehtyy asiaan syvällisemmin. Sen jälkeen johtokunta käsitteli toimikunnan nimiehdotukset ja lähetti ne rakennusvirastoon.

Kaupungin rakennusvirastossa nämä sitten puitiin ja heidän ohjeittensa mukaan tehtiin päätökset ja kartta uusien nimien myötä. Voin sanoa, että meidän ehdotukset hyväksyttiin noin 80 %:sesti. Jälkikäteen olemme vielä puuttuneet Vanhainkodintien nimeen ja onnistuneetkin sen muuttamaan, kun perustelut olivat tarpeeksi hyvät. On käynyt ilmeisen selväksi, että kaupungille ei kelpaa tunnepohjaiset perustelut, vaan pitää olla asiallinen perustelu tien nimen muuttamiseksi.

Vuosikokouksessa asiasta käytiin myös vilkas ja asiallinen keskustelu. Muutenkin kokous oli keskusteleva ja se päätti vastoin johtokunnan esitystä korottaa jäsenmaksun 20 markasta 25 markkaan. Perusteluna oli se, että saadaan tämä lehti kustannettua. On entistä vaikeampi saada ilmoitustuloja, joilla Kyläsaari-lehti on aikaisemmin täysin kustannettu. Toivonkin, että jäsenet suhtautuvat myönteisesti tähän viiden markan korotukseen, koska olemme kai yhtä mieltä siitä, että oma lehti, joka kerää Kyläsaaren historiaa sekä tulevaa historiaa talteen, on sen arvoinen.

Lopuksi haluan kiittää ilmoittajia ja toivottaa kyläläisille erittäin hyvää kevättä ja kesää.

Esa Pitkälä
puheenjohtaja

VIIRIKILPAILU

Kilpailuun osallistui neljä eri suunnitelmaa. Tuomaristo ei etukäteen tiennyt valintaa tehdessään kenen suunnitelmia ehdotukset olivat.

Valintaan vaikutti viirin selkeys kuvata juuri Kyläsaarta ja siihen liittyvää jokimaisemaa.

Ehdotusten joukosta valittiin parhaimmaksi UNTO SAARIOLAN suunnittelema viiri, josta tuli esille mainitut seikat sekä Kyläsaaren historiaan läheisesti liittyvä ankkuri.

KYLÄSAARI

10. vuosikerta, numero 1/1993

Kyläsaaren Kiinteistön-
omistajat ry:n tiedotuslehti

Toimituskunta:
Yhdistyksen johtokunta

Vastaava toimittaja:
Pirkko Lilja

Valokuvat:
Eija Ketola
Pentti Korhonen
Sirkka Kottonen
Vilho Lehti
Unto Saariola

Jakelu: 700 kpl

Paino: Kehitys

**KYLÄSAAREN
KIINTEISTÖN-
OMISTAJAT RY**
luottamushenkilöt vuonna 1993

johtokunta

Pitkälä Esa, puh.joht.
Saariola Unto, varapuh.joht.
Blomster Matti, sihteeri
Laaksonen Elli, rah.hoit., jäs.kirj.
Kottonen Sirkka, varasiht.
Lankinen Vilho, jäsen
Liiho Jorma
Nevala Harri
Niiniviita Aila
Ranne Ilmo

tilintarkastajat

Jämiä Mikko
Niiniviita Raimo

varatilintarkastajat

Hankonen Arvi
Ketonen Sinikka

huvitoimikunta

Corell Maija-Kaisa
Ketonen Sinikka
Raita Hilikka
Salminen Harri

Vuoden kyläsaarelaisena Vilho Lehti

haluan muistella joitakin persoonia minun lapsuus- ja nuoruusvuosiltani, jotka olivat kylämme raitilla. Eräitä, joita ei vielä ole muisteltu meidän Kyläsaaren lehdessämme.

Sellaisia olivat Lahtin Jussi ja poika Martti. Jussi oli teuras-taja ja asui siinä Kaislan takana Lahtin tiellä. Muistan pari ta-pausta, joissa näkyy hänen jääräpäisyytensä. Kun vaimo Jenni alkoi niin sanotusti kaakattamaan, niin Jussi toi hevosen pirt-tiin ja toi heiniä eteen, silloin kaakatus loppui.

Toinen teko jonka muistan kun Jussi ja Imperin Antti olivat ryyppänneet pari viikkoa heidän tuli mieleen, että lähdetään as-tuttamaan hevosta. Olivat kuulleet että Yyterin Kartanossa on orihevonen. Sitten laitettiin hevonen kärryjen eteen ja lähdet-tiin Yyteriin.

Mutta tuli mutka eteen kun Jussi oli laittanut Valakka-hevosen kärryjen eteen ei tullut astuttamisesta mitään ja niin jatkettiin juomista.

Sitten poika Martti oli oikea vesseli. Muistan kun me illalla oltiin Tappitorilla Martti tuli plikoilta, oli vissiin ollut huono tuuri. Hän näki emosian laitumella ja hän haki pyykkitoolin Korellin pihasta ja vei sen sian selkään, niin että sika luuli kar-jun tulleen sinne (emosika on paikallaan, niin kauan kun se on hönkässä).

Aamulla kun kyläläiset meni töihin (silloin käytiin junalla töissä) emosika seisoj vielä samassa paikassa ja odotti, että saisi jotain apua vaivaansa.

Sitten yksi asia tuli vielä mieleen kun olimme taasen Tappito-rilla Masa tuli taasen plikoilta oli vissiin huono tuuri ollut, al-koi soittaa palokelloa iltamyöhään. Kyllä pian tuli ihmisiä ja kysyivät että missä oli tulipalo. Masa sai siitä työstä 500 mk sakkoo. Masalla oli huono tuuri, kun hän sieltä piikakämpstä lähti niin hän meni härnäämään sonnia. En muista kenen se sonni oli mutta hän härnäsi sitä ja putos sinne karsinaan ja son-ni puski hänet kuoliaaksi.

Tämä oli siis eri kerta kun oli huono tuuri piikakämpässä.

Vuoden Kyläsaarelainen VILHO LEHTI on vetreä 78-vuo-tias kaikkien tuntema peruskyläsaarelainen. Hän on Kyläsaaren Kiinteistönomistajat ry:n perustajajäsen, joka aina yhdis-tyksen toiminnan heiketessä on herättänyt sen uuteen paloon. Hän on noin kolmenkymmenen vuoden ajan ollut kyläläisten edustajana kunnallisissa luottamustehtävissä, mm. Rakennus- ja kiinteistölautakunnassa vaikuttamassa varsinkin asemakaa-voitukseen ja siihen liittyvään kunnallistekniikkaan. Edelleen-kin Ville on kyläläisten luottamushenkilö, jonka puoleen kää-nytään monissa kiperissä asioissa.

Kajastus ja Kiinteistöyhdistys järjestävät KYLÄSAARIPÄIVÄN sunnuntaina 13. 6. 1993 klo 13.00—15.30 koulun pihalla.

Ohjelmassa mm. torvisoittoa, myyntiä ja muuta ajanvietettä koko perheelle. Julkaistaan vuoden kyläsaarelainen.

Kulttuuritoimenjohtaja Birgit P. Jaakola on mukana.

Kyläsaarelaiset yrittäjät ja yhdistykset ottakaa yhteys myyntipaikasta Pirjo Suniin. Puh. 886 880.

Perinteinen JUHANNUSJUHLA Launaisten rannassa

TERVETULOA!

KYMMENEN KYSYMYSTÄ

Vastaajana **Maija Lindfors** Kyläsaaren ala-asteen viidesluokkalainen.

1. Onko Kyläsaarella hyvä asua?

Kyllä, koska täällä on rauhallista ja koulumatka on lyhyt.

2. Mitä harrastat?

Taitoluistelua ja hevosten hoitoa.

3. Montako kertaa viikossa harjoittelet?

Talvella käyn kuusi kertaa viikossa jäähallilla luistelemassa ja kerran viikossa urheilutalolla luistelujumpassa. Kesällä kun ei ole jäätä, käyn kaksi kertaa viikossa ns. kuivaharjoituksissa.

4. Mikä on paras saavutuksesi?

Huvittavaa kyllä se taitaa olla Latvian mestaruus tänä talvena ystävyysvierailun aikana ja Satakunnan mestaruus tänä talvena.

5. Mitä taitoluistelu sinulle antaa?

Olen harrastanut taitoluistelua viisi vuotta. Olen päässyt matkustelemaan aika paljon ja saanut paljon uusia kavereita. Olen käynyt kaksi kertaa Latviassa ja tutustunut maan luistelijoihin. Käyn kirjeenvaihtoa ikäiseni luistelijan kanssa englanniksi, joten kielitaitokin kehittyi mukavasti.

6. Mitä toimintaa Kyläsaari on sinulle tarjonnut?

Kävin pienenä tietysti seurakunnan kerhossa. Sitten kävin Nuorisoseuran tanhuissa ja Kajastuksen jumpassa. Koulu on myös järjestänyt kivoja kerhoja. Nykyään en luistelun lisäksi ehdi paljon muuta harrastaa kuin käydä silloin tällöin hevosallilla.

7. Onko hevosten hoito mukavaa?

On, koska siinä tulee oltua paljon ulkona ja minulla on mukava hoitohevonon nimeltään Viri.

8. Mitä epäkohtia näet Kyläsaarella?

Täällä on välillä vähän liiankin rauhallista.

9. Mitä pidät siitä, että yläaste siirtyy Pihlavaan?

Harmittaa kun koulumatka pitenee ja joutuu kulkemaan linja-autolla.

10. Mitä sinusta tulee isona?

En ole vielä päättänyt, ehkä vaatesuunnittelija tai maskeeraaja.

SIELTÄ TÄÄLTÄ

Reikossa Uuno-niminen mies oli rakennuspuuhissa ja oli juuri pystyttämässä kulmatolppia 4x6 tuumaisista parruista. Naapuri tuli tapaamaan häntä ja katsoo hetken tolppien pystytystä, toteaa sitten: "Jaa ha, sää panet neljäkertaa kuus, silloin ku mää rakensi mää pani kuuskertaa kuus."

••••

Kylällä asui aikanaan Oskari (Okkari) Saari niminen mies. Hän oli ollut myös Kanadassa töissä aikanaan. Hänellä oli tapana sanoa, kun hän jotakin työtä puuhaili: "Olen näitä töitä niin paljon tehnyt jo Kanadassakin, mutta puuronsilmänä, aidanvittana ja kärryn pyöränä en ole koskaan ollut."

••••

Niilo oli sodan aikana rintamalla ollessaan kaverinsa kanssa vartiassa. He huomaavat, että naapurin puolella joku liikkui hyvin nopeasti. Kaveri sanoi Niilolle: "Katso tuolla menee joku suksilla lujaa." Niilo vastaa: "Vauhti on niin suuri, että suksilla sitä ei voi saavuttaa."

Kevään voima

Voittajan riemua tuntevat lehdet,
voimalla nousevat riemuhun kevään.
Riemuhun yhtyvät siilit ja muut,
vaihtelua vuodenaikojen, seuraa
luomakunta ihmeissään.
Liverrys puissa korvia huumaa,
siellä on sirkkua varpusta muuta.
Leivo nousee taivaamme kaarta,
paikallaan pysyen virtensä virittää.
Luonto puhkee hiljalleen kukkaan,
mahla ja hunaja tuoksuvat taas.
Kielo on koristanut metsät ja kummut,
voikukan vauhti on valtava taas.
Näin ovat lehdet puissa taas,
koivu ja vaahtera loistonsa saa.
Omenapuut hymisee riemuissaan,
sillä kukat kurottaa jo silmuissaan.
Lämmin jatkuu, tuoksu tulvii
kesän keijut karkeloi.

TIMO ROSHOLM

Kyläsaaren koulun vaiheilta...

OSA 2.

Jo aikaisemmin 8. 3. 1897 oli kunnassa tehty päätös, jonka mukaan uuden koulurakennuksen tulee olla valmiina elokuun ensimmäisenä päivänä 1899. Mutta koska näytti epävarmalta koulurakennuksen valmistuminen ajoissa, pyysi johtokunta kuntakokousta järjestämään koulunkäynnin väliaikaisiin tiloihin. Tähän tarkoitukseen vuokrattiin J. K. Reilanderilta, sittemmin Mäkitalosta (nyk. Laurila) huoneisto 25 markan kuukausivuokrasta. Samalla päätettiin urakkahuutokaupan pitämisestä kaluston saamiseksi kouluun. Halukkaita tekijöitä ilmoittautuikin useita, ja tekijäksi valittiin puuseppä, joka lupasi tehdä mm. pulpetin 25 markalla ja viivoittimen markalla.

Oli kiire julistaa myös opettajien virat haettaviksi, ja se tehtiinkin neljässä sanomalehdessä julkaistuilla ilmoituksilla ja mainittiin palkkaetuina mm. 200 mk rahaa, 1 ha peltoa, 2000 kg pelto- tai maaniitun heiniä, 800 kg suvilaihon pahnoja sekä kamari ja kyökki.

Pienten lasten koulu päästiin aloittamaan 28. elokuuta ja varsinainen koulu 12. lokakuuta 1899. Helppoa koulutyön aloittaminen ei varmaankaan ollut, sillä johtokunta joutui asioiden selvittämiseksi kokoontumaan ensimmäisen syyslukukauden aikana kaikkiaan 16 kertaa.

Koska Kokemäensaaren kansakoulu, nykyinen Kyläsaaren ala-aste, on vanhin entisen maalaiskunnan kunnallisista kouluista, sallittaneen sen vaiheista ja niihin liittyvistä tapahtumista todeta vielä seuraavaa:

V. 1903 päätettiin silloisen kansakouluntarkastajan J. Reinin toivomuksesta rakentaa koululle sauna, joka tuli maksamaan 406 mk 30 p. Samana vuonna päätettiin koulunkäynti lopettaa päivää aikaisemmin H.M. Keisarin kruunauspäivän johdosta. Vuonna 1906 päätettiin koululle ostaa suuri potkupallo — tuskinpa vain Suomen eduskunnan ja naisten äänioikeuden kunniaksi. Huoli mahdollisesta tulipalosta sai aikaan sen, että koulun irtain ja kiinteä omaisuus vakuutettiin v. 1916 70 000 mk:sta. V. 1917 koululle otettiin siivooja, mikä varmaan suuresti helpotti oppilaiden työntäyteistä päivää. Vuonna 1924 jouduttiin alakoulu siirtämään käsityöluokkaan, mikä oli merkki oppilasmäärän kasvusta. Niinpä vuotta myöhemmin

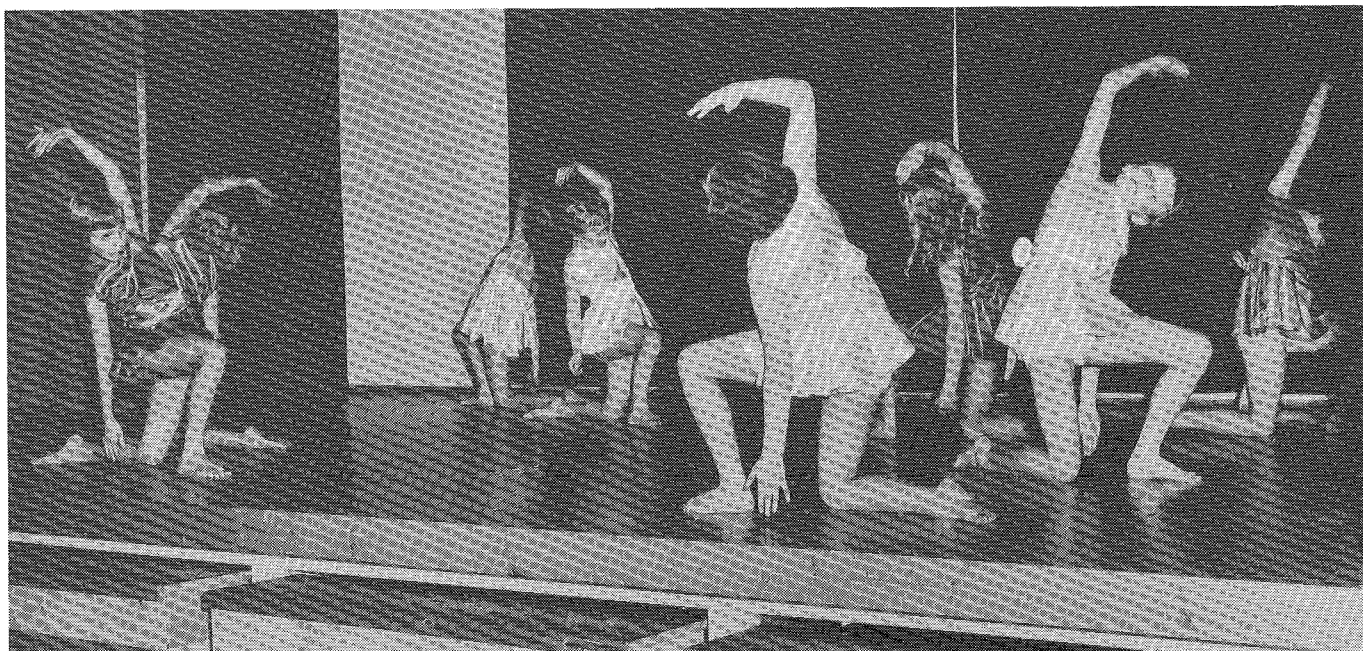
päätettiin hankkia tontti alakoulurakennusta varten, ja tämä rakennus olikin valmis jo seuraavana vuonna. Leikki- ja urheilukenttä havaittiin tarpeelliseksi v. 1931 ja maa-alueen ostamisella saatiin tämä peräti tärkeä asia kuntoon. Keittolatoiminnasta on ensimmäinen tieto vuodelta 1932, mutta vasta viisi vuotta myöhemmin rakennettiin varsinainen keittolarakennus aikaisemmin rakennetun alakoulurakennuksen jatkoksi. V. 1938 jouduttiin ottamaan toinen alakoulun opettaja ja oppilasmäärän yhä lisääntyessä jouduttiin koulussa järjestämään vuoroluku vv. 1945—47, 1949 ja 1950.

Oppilasmäärän lisääntymisen aiheuttama tilanteen vaikeus ja yleinen käsitys koulurakennuksen vanhentuneisuudesta (silloinen tal.hoitaja mm. ehdotti pommin räjäyttämistä rakennuksen alla) johti siihen, että johtokunta vuoden 1953 lopulla päätti anoa määrärahaa uuden koulun suunnittelua varten. Moninaisten vaiheiden jälkeen voitiin vihdoin ikäänkuin huokaista helpotuksesta kesällä 1955, kun johtokunta silloisen kansakouluntarkastajan Onni J. Vainion suosiollisen mielipiteen perusteella saattoi esittää opettaja-asuntolan ja uuden 6-luokkaisen koulun rakentamista, ja kansakoululautakunta, kunnanhallitus sekä lopullisesti kunnanvaltuusto asialle myöttämielisinä sen hyväksyivät.

Opettaja-asuntola valmistui syksyllä 1958 ja on se toiminut ja toimii edelleen mm. hammaslääkärin ja terveydenhoitajan vastaanottotilana sekä talonmiehen asuntona.

Koulusuunnitelmat Porin maalaiskunnassakin saivat kuitenkin uuden suunnan kansakoululain tultua uudistetuksi. Kansakouluntarkastajan ja kunnan päättäjäien myöttämielinen asennoituminen uuden lain edellyttämiin muutoksiin sai nopeasti aikaan konkreettisia tapahtumia. Niinpä Porin maalaiskunnan kansalaiskoulu, johtajanaan Toivo H. Laine, aloitti toimintansa maalaiskunnan eri kansakoulujen tiloissa, ja tämä tilanne jatkui aina syyslukukauden 1960 loppuun asti, jolloin valmistui kansalaiskoulun ja kansakoulun yhteinen koulurakennus. Tämä rakennus vihittiin käyttöön keväällä 1961. Samassa tilaisuudessa juhli Kyläsaaren ala-asteen koulu 60-vuotista olemassaoloaan.

Jatkuu ensi numerossa.

Koulun 60-vuotisjuhlaohjelmaa.

Savusauna — unelmako?

Saunaa odotellessa... Unto ja tytöt.

Savusauna on tekemässä tuloaan niisanottuna kakkossavusauna. Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lisääntyessä on ihmisten kiinnostus lisääntynyt menneisiin aikoihin ja elämäntapoihin, mm. savusaunaan. Sana savusauna luo monelle mielikuvan aidosta tunnelmallisesta rauhasta ja kiireettömyydestä vastakohdaksi nykyajan kiireelliselle menolle. Joillakin meistä sanaan liittyy omakohtaisia kokemuksia ja muistoja hämyisestä vihdantuoksuisesta lempeästä lämmöstä sekä hyvänolon tunteesta. Ne ovat hetkiä ja asioita, jotka ovat jääneet mieleeni ja joita jäämme kaipaamaan yhä uudelleen ja uudelleen.

Savusaunan rakentamisen tai ostamisen suunnittelussa kannattaa ottaa huomioon muutakin kuin sen, että hankkii saunan, johon saa syntymään nokiset lauteet ja savun hajun.

Savusaunan sijoituspaikkaa valittaessa on otettava huomioon eräitä asioita, sen palovaarallisuuden takia. Useimmiten se rakennetaan kesänviettopaikan tuntumaan, vesistön ääreen. Meri-Porin alueellakin on runsaasti rantaviivaa ja erillisiä saaria, joihin on helpohko saada rakennuslupia. Saunan ja muun rakennuksen väliä tulee olla vähintään 20 metriä, eikä myöskään 15 metriä lähemmäksi naapurin rajaa voi rakentaa ilman eri sopimusta. Luonnonmukaisen rantanäkymän säilyttämiseksi sauna on rakennettava puuvyöhykkeen taakse.

Savusaunan pienimmät mitat tulisi olla 3 x 3 metriä ja korkeuttakin pitäisi olla lattiasta kurkkihirteen 2 ½ metriä. Alkuperäisessä muodossaan sauna on yksihuoneinen, katon kuitenkin jatkuessa n. 1 ½ metriä ulommas ovenpuoleisessa päädyssä. Katoksen alla lattiana on oltava joko lankkuja tai lautoja. Katoksen alla on mukava vilvoitella saunomisen lomassa, vaikka sateellakin.

Sauna on hyvä rakentaa nurkkakivien tai horkkojen päälle

siten, että lattian alle jää riittävä tuuletusväli. Lattian alta on myös saatava johdettua ilmaa lauteiden alle. Pesuvedet tulee myös johtaa pois lattian alta.

Perinteinen seinämateriaali on tietysti hirsi. Kun alkaa saunan suunnittelun, kannattaa tiedustella, jos jostakin voisi saada ostaa jonkun vanhan hirsiaitan tai muunlaisen sopivan rakennuksen, jota ei tarvitsisi salvia uudelleen. Vanhat hirretkin ovat ihan käyttökelpoisia, joskin ne on salvettava uudelleen. Uusista hirsistä tehtynä on vain se hankaluus, että kuluu useita lämmityskertoja ellei vuosia ennen kuin saunasta saa oikein makoisia löylyjä. Uusista hirsistä tihkuu kosteutta ja tulee tervan ja pihkan tuoksua.

Perinteisesti oviaukko on matala, n. 130 cm. Kynnyksen tulee olla tällöin suhteellisen korkealla, sillä se helpottaa saunaan sisään menoa.

Ikkunan paikka on kiukaan vastakkaisella seinällä, jotta se antaa hämärään saunaan valoa, joka helpottaa löylynheitettä näkemään kiukaan. Ikkunan tulee olla pienikokoinen, ristikolalla varustettu, ja siinä pitää olla tupla, joka estää veden tiivistymisen siihen. Ikkuna sijoitetaan kiukaan yläpinnan alapuolelle nokeentumisen estämiseksi.

Lattian saa parhaiten ponttilaudasta, ja se kallistetaan siten, että pesuvedet menevät keskilattialta saunan alta johtavaan kouruun tai putkeen. Lauteiden tulee olla yksinkertaiset ja sijoitettu siten, että ylimmäinen taso on n. 5 cm kiukaan ylimmän tason alapuolella. Tämä estää lauteiden liiallisen nokeentumisen. Lauteet olisi hyvä tehdä vanhoista jämäköistä 3" lankuista ja ylätaso niin leveäksi, että siellä on helppo loikoilla. Uudesta puutavaraa tehdyistä lauteista kuumentuessa valuu pihkaa ja tervaa, mikä ei tee takamuksille mukavaa.

Lakeinen sijoitetaan siten, että jos kiuas on saunan etuseinällä, niin lakeinen on peräseinällä katon rajassa.

Palomuurin tulee ulottua lattiasta katonrajaan. Kiukaan yläpuolelle kattoon laitetaan vielä tulenkestävä levy, paloturvallisuuden vuoksi.

Kiuas on koko saunan onnistumisen kannalta se tärkein asia. Entisaikaan kiuas rakennettiin niin, että ensin ladottiin nippu pesänsäköisiä puita, joiden päälle ladottiin riittävästi kiviä, jonka jälkeen puut poltettiin pois ja kiuas oli valmis. Se oli entisaikaan. Kiukaan rakentamisessa kannattaa kiinnittää huomiota mm. siihen että, ei käytetä rautaa, ei ainakaan niissä kohdin, jossa rauta joutuisi kosketuksiin tulen kanssa. Kiukaan ulkokuoren saa sopivasti joko leka-harkoista tai tiilistä ja sisäpuolelle sitten tulitiili. Näiden väliin kannattaa laittaa vielä tulenkestävä levy, tai jokin muu tulenkestävä eristys.

Arinan saa myös sopivasti tulitiilistä. Kiukaan palotilan tulee olla riittävän korkea, että palamisessa syntyvät kaasut tulee hyväksikäytettyä.

Suuluukkujen on oltava tiiviit, ettei ilmavirta vie tuhkaa saunottaessa kiville. Kiuaskivet voi valita rantakivistä. Isoimmat kivet ladotaan alimmaisiksi ja pienimmät päällimmäisiksi. Kivet joutuu vaihtamaan vähintään joka toinen vuosi saunan käytöstä riippuen.

Saunan sisustuksessa ja varustuksessa ei sovi prameilla. Penkit saa parhaiten tehtyä hirren pätkestä tai halkaistusta tukista. Vesiastian voi käyttää muovisia saaveja ja ämpäreitä, joskin hillityn värein.

Savusaunasta nauttiminen alkaa siitä, kun sitä ryhtyy lämmittämään. Polttopuiksi sopivat parhaiten pystyyn kuivuneet leppäpuut, joiden tulee olla kuivia. Pesä sytytetään pienellä puumäärällä, ja kun se on hyvin syttynyt, puita lisätään niin, että keskelle laitetaan muutama isompi puu ja sivuille ja päälle pienempiä, näin varmistetaan puitten palaminen hyvällä liekillä. Lämmitystä jatketaan, kunnes kiukaan päältä katsottuna kivet näkyvät hehkuvina. Tällöin kiukaasta on palanut noki pois.

Lämmitys kestää kiukaasta riippuen 1 ½—2 tuntia. Kun kiuas on riittävän lämmin, suljetaan suu- ja vetoluukut sekä lakeinen. Pesuvedet lämpiyttä, kun nostaa saavit ja ämpärit täynnä vettä lauteille. Saunan saapumisaika on 2—3 tuntia, jonka jälkeen siellä riittää löylyjä vaikka seuraavaan aamuun.

Saapumisaikana on hyvä käydä heittämässä kahdetkin noki-löylyt ovea ja lakeita auki pitäen. Saunan tulee olla niin lämmin, että saunottaessa ei juurikaan tarvitse heittää vettä kiuksalle, muuta kuin pikku ripauksia kosteuden saamiseksi.

Kaikenlaiset pesuainetörpöt ja pullot eivät tietystikään savusaunaan sovi, niin kuin ei myöskään sähkö, vaikka siihen olisi mahdollisuuskin.

Yksinkertainen saunasaippua riittää ja vihta tietysti on ehdoton. Näin saunassa säilyy raikkaus.

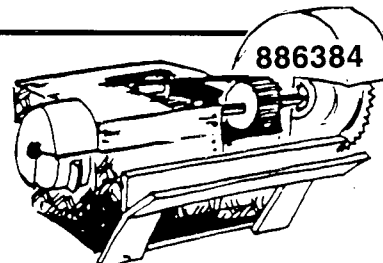
Savusauna nähdään pikemmin kesäkäyttöön sopivana. Jos kuitenkin on mahdollisuus saunaa joulusauna savusaunassa, niin siellä kyllä ihminen irtoaa kaiken kiireen ja rihkaman keskeltä, tavoittaen joulurauhan ja sen sanoman.

SAUNATONTTU

Lämmin ja läheinen
oman alueen lehti!

Meriporilainen

Tilaa puh. 447 550

LASSEN KLAPI

HÖYLÄHIRRESTÄ Vapaa-aikaan

- MÖKIT
- RANTASAUNAT
- GRILLIKATOKSET
- PIHAVARASTOT
- MYÖS MUUT RAKENNUS- JA PUUSEPÄNTYÖT

PUUTYÖ

JASA OY

Nyrhintie 14, 28760 Pori
Puh./Fax (939) 886 864, auto 949-655 885

KOTTURVA korvaa laajemmin

- kotona ja kesämökillä
- voimassa myös matkoilla
- pieni omavastuu
- edullisia lisävakuutuksia itsellesi, perheellesi, veneellesi...

Kysy myös keskittämisalennusta!

TURVA

Eteläpuisto 9 28100 PORI
Puh. (939) 325 211

RAKENNAT TAI REMONTOIT MERI-PORISSA

SINUA PALVELEE

**RAUTIA
KAUPPAKULMA
RUUHIKORPI**

Kyläsaari, 28760 PORI, Puh. 939-448 491, 447 481
Av. ma—to 9—17.30, pe 9—18.00, la 9—13.00

Vapaa-ajan vieton tapahtumia

Toukokuussa johtokunta päätti ottaa osaa Kajastuksen nonstop-pyöräilyyn. Jokainen olikin juuri määrätyllä ajalla paikalla. Mukavasti siitä selvittiinkin, kun meitä oli muutama avustaja mukana — varsinkin ankkurina Mika Ketola.

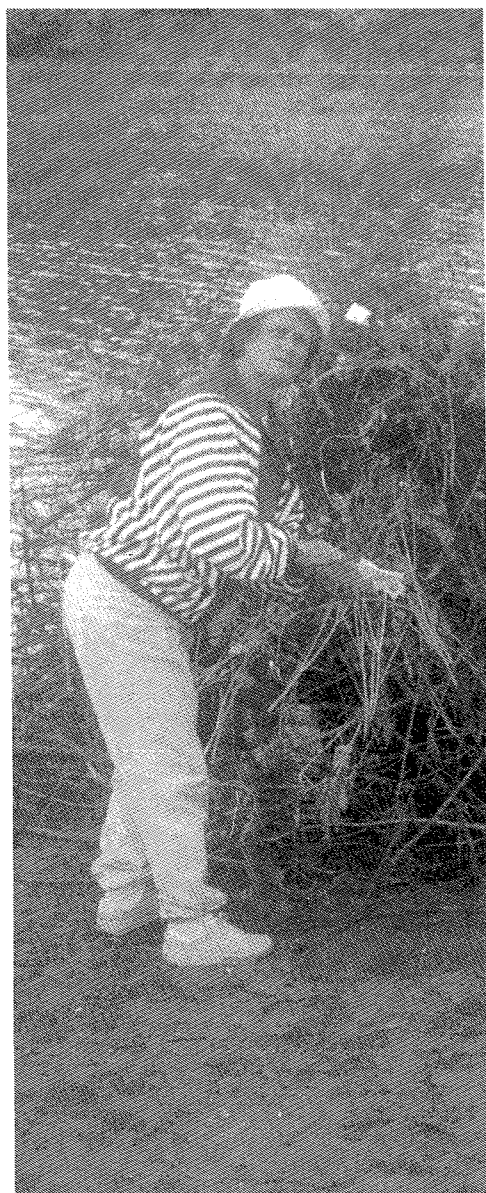
Juhannusaattona oltiin kokon merkeissä Launaisten rannassa, väkeä oli aika lailla, puolisen sataa ja ilmakin suosi. — Haitari soi niin haikeasti ja mukavan seurustelun merkeissä iltaa vietettiin.

Heinäkuuisena tiistai-iltana tehtiin jokiristeily Ulvilaan. Kauniit aurinkoiset rantamaiset matkan varrella ja suotuisa ilma veneilylle viehättivät osallistujia.

Raumalle leiriydettiin, juotiin kahvit iltauringon paisteessa. Mukavia yhdessä oloja toivoo huvitoimikunta.

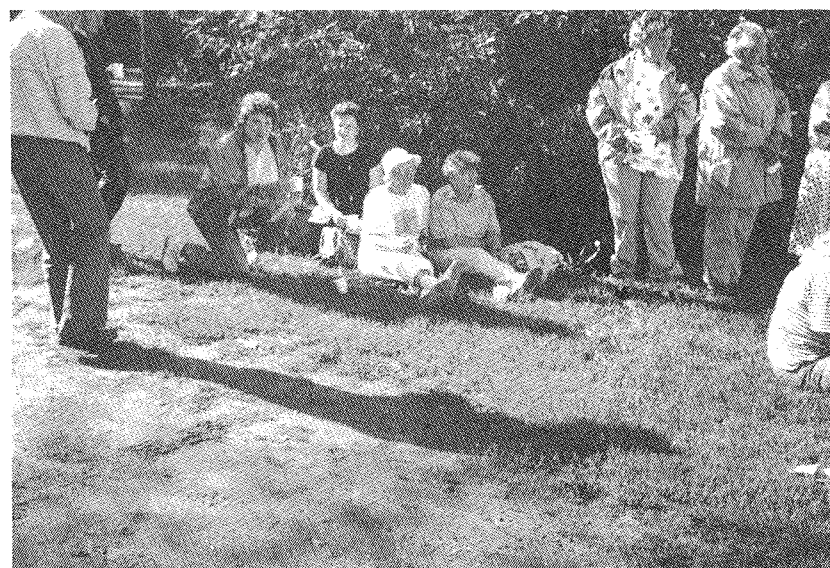
H.R. Kokolla olivat myös Mike, Mika ja Pasi. Kuva Eija Ketola.

10-vuotiskokkoa sytyttämässä huvitoimikunnan aktiivi Hilikka Raita. Kuva: Eija Ketola.

Tyrniristeilyllä. Kuva Sirkka Kottonen.

Juhannusjuhlijoita. Kuva Sirkka Kottonen.

Kylältä kuultua!

Mun tuli kerran kertoneeksi siitä farmarista. Farmarin luota kun tullaan kylään päin on ensimmäisenä se iso talo, se Vainion Mattila. Joskus 8—90 vuotta takaisin kylällä puhuttiin, että siellä oli sil tarkka ja nuuka emäntä. Se venutti markkaa kädessään niin kauvan, että se venu vallan soikeaksi. Mut ei se Vainion Mattilan emäntä niin kauhee nuuka ollut, mut se Tunströmskä se sit vast nuuka oli. Se piti markka kädessä niin kauva et siihe markan syrjää venu semmona hantaaki, sit ko Osuuskaupas myytiin niit WC-paperipaketeita. Tunströmskä osti yhden, mut kun hän kävi siellä puuseessä ei hän malttanut sitä paperia pois heittää. Hän meni ja pesi sen ja kuivaili niitä siellä vintillä. Mut kyl se yksi WC-paperipaketti riitti emännälle ainakin melkein kymmenen vuotta. Et se Tunströmskä vast nuuka oli. Kun siit mennää vähä ettiit-päi tulla sin Kaapelille. Siel sit vast on ollu niin mahrotoman erinomaisia isäntiä ja semmosii värikkäitä persoonoita. Niistä voin kirjoittaa vaikka kirjan, seit kun mennää sin Riuttalle. Siel oli ennes tapana että, isäntä ja emäntä söivät eri huoneessa kun piikat ja trenki. Piikat pakkas valittaman ettei se ruoka niin kaksist ollu ja sitäki oli määräl. Mut Ervar Mattilas isäntä ja emäntä söi sama pöyrä vieres ko piikat ja trenkit ja ruokaa oli ja se piisas. Mut kyl tämä täs kävi sillail et se Betu kiros niin mahrotomasti taas nuo trenkit söi mahas täytee et mahtaako ne pystyy töihinkää ainakaa kahtee tuntii. Mut semmost asiaa ei kylän ämmät koskaa saanu selvi ko se Vallijakkalan isäntä lähti kyllä sin Kaapelille et toisel kerral se meni ovest sisään ja toisel kerral klasista. Siel keskel kylää on se Mäkitalo siel oli vähä aikaa isäntänä joku Nord-

strömme mut se myi sen ja muutti sin Pihlavaa ja siit tuli ki oikee Uusitalo. Sen jälkee oli Mäkitalos toine isäntä sil oli semmone hokema: soo-oh — vai sillai oh asiat. Kerran sattui emäntä sanomaa isännäl. Oleksää huomannu et tua mee piika oh piäni päin. Soo oh vai sillai oh asiat, no panna pois ja otetaa uus. Tarina ei kerro olisko isännäl ollu jottai tekemist se piian olotilaan. Et semmosi tarinoita kulkee kylällä. Ennen ko isännät lähti myllys käymää ne voi viipyy melkei koko viiko, mut nykyän ne ei kerkee olemaa kaht tuntii kauvempaa. Kun ajan kuluessa semmoset Trenkipojat on ajat sit kuollu sukupuuttoon. Nykyään isännät joutuu itte tekemään kaikki työt — et sillail!

NESU!

Kyläluuta s. 3. 3. 92

Mitä jos pistäytyisin naapurissa tai ystävän luona? Tarkoituksenamme on herätellä vanhaa kylässäkäynnin perinnettä. Televisio ja puhelin niin hyödyllisiä kuin ne ovatkin, ovat tehneet omiin oloihin käpertymisen liian helpoksi. Yhteydenpito ja ihmiskontaktit ovat meille kaikille tärkeitä. Niinpä perustimme tänne Kyläsaaren Kyläluudan toimen. Toimenhaltija on tämä varsiluuta ja työn antaja Kyläsaaren Marttayhdistys. Kierrättämällä luutaa kylällä on tarkoitus lakaista nurmettuja naapuri- ja ystäväpolkuja. Luudan mukana kulkee kirja, jossa on erinäisiä sääntöjä, esim.: Luudan viejän tulee istahtaa kyläpaikassa vähintään kuulumisten vaihtamisen ajan, kirjaan kirjataan nimi ja päivämäärä, milloin luuta on talossa käynyt. Kirjan takaosaan voi vapaasti kirjoitella kaskuja, sananlaskuja, runoja ym. ystävydestä ja kylässä käynnistä.

Tammikuun 15. -93 luuta oli sovitussa paikassa. Kirjassa oli 86 nimeä. Hyvin oli luuta tehtävänsä suorittanut. Niinpä se lähetettiin uudelle kierrokselle.

RAILI NASKALI

APUA!

Masina-Matti A/S

Tallinna tarvitsee kiireesti

vaihto-ompelu-, saumaus- ja **HUOM!** myös neulekoneita veljeskansan käyttöön **Viroon.**

NYT HUIPPUHYVITYS vanhasta koneestasi vaihdossa uuteen Evaan.

SOITA HETI MATILLE!

MATIN OMPELUKONE PORI **PUH. 886 441**
auto 949 224 721

**TUTUKSI TULLUT
TEHOKAS
KYLÄSAAREN
MATTO PESULA**
PUH. 886 510

AINA EDULLINEN **K** **LÄHI KAUPPA**

- SINUA PALVELLAAN, LIHATISKI – KAUPAN SYDÄN
- PARHAAT MERKIT EDULLISESTI
- LAADUKKAAT PIRKKA-TUOTTEET

JYLLIN KAUPPA

KYLÄSAARI, PUH. 886 040

VÄÄRÄ VITONEN

tarinaa fleiviikiläisistä

Fleiviikin asutus muodostui alunperin muutamasta perheestä, jotka olivat yleensä sukua keskenään. Tärkeimpiä sukunimiä olivat Friberg, Kelberg, Limnell ja Nordström. Vuosisadan alussa eli Fleiviikissä Wahlroosin Selmi-niminen kaveri, joka oli aikamoinen irtileikkaaja ja vitsiniekka. Hän teki fleiviikiläisistä pilkkarunon, jossa ruodittiin ihmisten ominaisuuksia ja perheiden tapoja. Riimitys kuului muistitiedon mukaan suurinpiirtein näin:

Nuuströömiltä tie alkaa, Lepistöllä tasajalkaa,
Laaksolla o niitänaita, Vaalruusil o klanipäitä,
Kelperillä päivät maataa, Friiperilä lapsia saadaan,
Vikil o kirjava kissa, Limnelli Olka se petis pissaa,
Fleiviiki Ruural o iso maha, Vanhatorpa Fransil o suolisaha,
Isä Rennu pokalyhdy kans kastematoi noukkii,
Päine poika se vierel sammakkon poukkii,
Forsteenil se tiä loppuu.

Vieläkin käytössä oleva Fleiviikin tie, joka poikkeaa maantiestä ennen Musan ahdetta, jatkui ennen yhtenäisenä vielä Friiberin puutarhalta "Westergoolin" minkkilän kautta aina Pohjarantaan saakka. Pohjarannassa oli porilaisten herrojen huviloita, mikä olisikin toisen tarinan aihe. Osa runosta on selvää asiaa, mutta osa vaatii selvennyksiä. "Nuuströömi" oli siihen aikaan ensimmäinen asumus tien varressa. "Lepistöskä" oli niin temperamenttinen, että suuttuessaan hyppäsi tasajalkaa ilmaan. Laaksolla oli sanantapa "niitä näitä". Vanhassatorpassa oli teurastaja, ja suolisaha oli kai vähän samanlainen kuin makkararattaat, joita minutkin lapsena lähetettiin naapurista hakemaan, kun teurastaja tuli taloon. Riimissä lastensäämisen kohdalla sanottiin vaihtoehtoisesti, että Teemuodossa lapsia saadaan, mikä oli varmaankin myöhemmin oikea muoto — olihan Limnellin Väinöllä yksitoista lasta. Rennun riimistä oli ilmeisesti toinenkin versio, joka kuuluu: "Isä Rennu paatteja tekkee, Väinö poika se kookut laskee, mut Vieno ne kokee". Päine poika tarkoittaa valkopäistä poikaa, koska Rennun pojat olivat pellavapäitä.

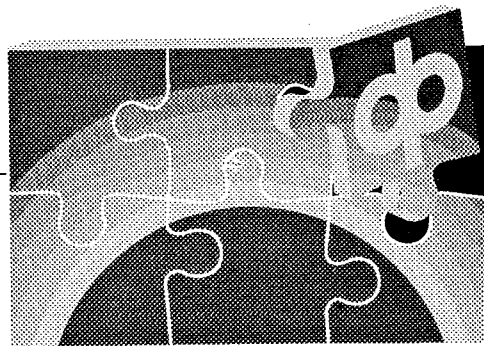
Kun fleiviikiläisiä oli kansalaissodan aikana punakaartin mukana Kellahdella, lähti "Vaalruusi Selmi" sieltä Kyläsäärin tiedustelureissulle, ja meni "Koffi Santran" luokse yöksi. Kai siinä jotakin muutakin tehtiin kuin tiedusteltiin, koska Selmi lähtiessään antoi Santralle vitosen. Kun sodat oli sodittu ja rähinät olivat ohitse, alkavat miehet palailemaan punavankileiriltä. Ihmiset kävivät rautatieasemalla katsomassa, että kuka palaa ja kuka ei. Selmikin tuli takaisin aikanaan, kun Santra sattui olemaan vastassa asemalla ja kotiapäin käveltäessä sanoi Santra että: "se vitone oli väärä ko sää mul annoit". Siihen Selmi vastasi että: "ei se värkkikää nii suora ollu".

NUULINKI SEPPO

PIDÄMME
PORIA
PUHTAANA

puh. 300 088

LUOTTAMUKSELLA.

pop

PORIN SEUDUN OSUUSPANKKI

HAE 40 MATKAN SARJALIPUT

SÄÄSTÄT JOPA SATASEN

PORIN LINJAT OY

KEVÄTTÖIHIN PUUTARHAAN!

Laatupuhtaat itävät siemenet.
Työvälineet sekä muut alan
tarvikkeet.

Uusi siemen- ja tarvikehinnastomme
saatavana veloituksetta.

siemen
VESA

Yrjönkatu 4
28100 PORI
★ 939-339 131

KYLÄSAAREN GRILLIBAARI

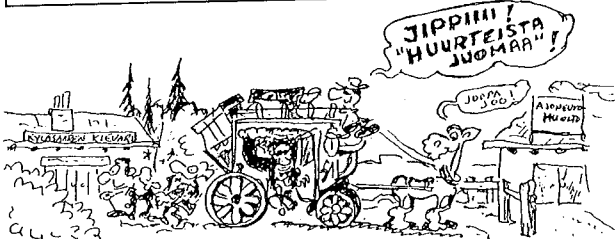
AVOINNA:

Ma—To 9—22
Pe—La 9—02
Su 9—22

VIIHTYISÄ KIEVARI!

- HYVÄÄ KAHVIA
- VIRVOKKEITA
- GRILLITUOTTEITA
- "HUURTEISTA JUOTAVAA"

HYVÄ
NOPEA
PALVELU!

KYLÄSAAREN KIEVARI

Puh. 886 667. Avaamme joka päivä klo 9.00

GIROS-GRILLI

**AINOAT OIKEAT KEBABIT
KÄVELYKADULTA
SOKOSTA VASTAPÄÄTÄ**

om. Jari Kivekäs puh.

Sähköasennusliike

J. ERKKILÄ Ky

Suvituulentie 13 28190 Pori
Puh. 939-338 718, NMT 949-590 649

**RAKENNUSALAN
AMMATTILAINEN**

AS-VALMISTE KY

Maalarintie 4
28800 PORI

Puh. (939) 447 477
Auto 949-323 339

VUOKRASIMME ÖLJYVARASTON!

Halpaa polttoöljyä Tahkoluodosta
Uusi puh.no
HK-OIL

• Myös hiilet!

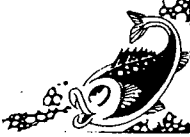
344 800

Leikkaa talteen

Osta kalaa ja nauti HAANPÄÄN KALA JA VIHANNES Ky

PORI, KYLÄSAARI, puh. 886 095, 886 468

• Lähes 40 vuotta kala-alalla.

HESSULLA ON
JAUHOPEUKALO...

...JA TUOTTEESSA ON
KOTOINEN MAKU!

MYÖS KOTIINKULJETUS

Kyläsaari
puh. 886 466

Avoimna:
Ark. 8.30—17.00
La. 9.00—14.00
Maanantaisin suljettu

Lahja- ja kukkapiste Kahvuskä

avoinna: ma-ke 9-17
to-pe 9-18
la-su 10-15

puh: 886 970

Asiamiesposti, Kyläsaari

Kampaamo Lola Silfver

ark. 9—17
lau 8—13

Osuuspankin talo
Kyläsaari, puh. 886 782

Kesälauantaisin suljettu

**RAKENNUS
VUORENPÄÄ OY**

Länsipuisto 26 A 28100 Pori
Puh. 939 - 331 900, 331 149

**KATE- JA BITUMIALAN TYÖT
RAKENNUSTYÖT
E. J. POLVIANDER
KIVINI 28760 PORI**

Puh. (939) 886 151
Auto 949122756

EJP 2888

HAUTAKIVET

YM. KIVIALAN TYÖT SUORAAN
KIVIVEISTÄMÖLTÄ KYLÄSAARESTA

AK-KIVI

Kiviveistämöntie 39 28760 PORI
p. 886 075, auto 949-533 296

Vuosikokousasioita

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin sunnuntaina 7. 3. 1993 Kyläsaaren koulun ruokalassa.

Kokoukseen osallistui 29 henkilöä, mikä on varsin vaatimaton määrä, kun jäseniä yhdistyksessä on yhteensä 164 kpl.

Ennen varsinaisen kokouksen alkua vieraana ollut kaupungin kunnossapitoinsinööri Tapani Uitti kertoi teiden ja katujen kunnossapidosta ja uudesta osoitejärjestelmästä sekä vastaili kokousväen esittämiin kysymyksiin.

Tämän jälkeen aloitettiin varsinainen vuosikokous, jossa käsiteltiin normaalit vuosikokousasiat. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Esa Pitkälä ja sihteeriksi Matti Blomster. Yhdistyksen puheenjohtajaksi vuodelle 1993 valittiin yksimielisesti Esa Pitkälä.

Jäsenmaksuksi vahvistettiin 25 mk ja liittymismaksuksi 10 mk. Toimintakertomuksessa todettiin yhdistyksen toiminnasta mm. seuraavaa:

- Kulunut vuosi -92 oli yhdistyksen 24. toimintavuosi.
- Olimme mukana huhtikuussa järjestetyssä ympäristöpäivä-tapahtumassa.
- Kesäkuun alussa olimme yhdessä Kajastuksen kanssa toteuttamassa Kyläsaari-päivää.

Kyläsaaren Kiinteistönomistajat ry

VUOKRAA EKO-HAKKURIA

jäsen 5 mk/vuorok., ei jäsen 20 mk/vuorok.
Kysy Vilho Lankiselta puh. 886 083 tai Ilmo Ranteelta puh. 886 224.

- Julkaisimme Kyläsaari-lehden.
 - Yhdistyksen huvitoimikunta järjesti heinäkuussa jokiristeilyn, johon osallistui n. 20 kyläläistä.
 - Launaisten rannassa oli perinteinen juhannusrieha.
 - Olemme olleet aktiivisesti mukana Porin Kiinteistönomistajain keskusjärjestön toiminnassa sekä yhteistyössä Meri-Porin alueen muiden kiinteistöyhdistysten kanssa.
 - Kaupungille on laadittu kirjelmiä mm. Launaistentien valaistuksesta sekä vanhainkodille johtavan tien päällyttämisestä.
- Kokouksessa tarjoillut kahvisortit oli lahjoittanut Jyllin kauppa.

Kyläsaaren Kiinteistönomistajat ry:n jäsenluettelo 1. 5. 1993

1 Arenmaa Jorma	45 Kaunisto Eeva-Liisa	89 Mäkitalo Niilo	133 Saariola Esko
2 Aronen Antero	46 Ketola Mauri	90 Naskali Valto	134 Saariola Seppo
3 Blomster Erkki	47 Ketonen Sinikka	91 Nevala Harri	134 Saariola Unto
4 Blomster Matti	48 Kitkala Pertti	92 Niemelä Eeva	135 Sainio Hilkka
5 Boelius Toivo	49 Kiviheimo Virpi	93 Niemelä Sven	136 Salminen Harri
6 Borisoff Veikko	50 Kivistö Mauno	94 Niiniviita Raimo	137 Salminen Lilja
7 Brander Matti	51 Kokkonen Aarne	95 Niiranen Paavo	138 Salonen Hilma
8 Corell Maija-Kaisa	52 Korhonen Aarne	96 Nirhamo Juhani	139 Sandelin Pentti
9 Dickman Lennart	53 Korhonen Pentti	97 Nordling Aki	140 Sandelin Päivi
10 Ek Joel	54 Koski Pekka	98 Nordling Raimo	141 Santanen Pauli
11 Ekholm Matti	55 Kostensalo Raimo	99 Nordlund Rainer	142 Siirtonen Eero
12 Eklund Toivo	56 Kottonen Sirkka	100 Nordlund Reino	143 Siirtonen Simo
13 Elo Eino	57 Krouvi Pertti	101 Nordström Harri	144 Silfer Lola
14 Eriksson Vilho	58 Kukkamäki Marja-Leena	102 Nordström Olli	145 Sillanpää Antti
15 Erkkilä Aimo	59 Laaksonen Markku	103 Nylund Antti	146 Sinisalmi Martti
16 Fager Pekka	60 Laalo Inkeri	104 Ohlsson Leila	147 Sironen Veikko
17 Frangen Olavi	61 Laasonen Kauko	105 Ollonqvist Rauha	148 Soini Eila
18 Friman Seppo	62 Lahtinen Martti	106 Pakarinen Heikki	149 Stenbacka Väinö
19 Gottberg Sami	63 Laine Leena	107 Palomäki Sakari	150 Stenman Risto
20 Haanpää Aimo	64 Lammi Timo	108 Peltomaa Maritta	151 Suni Arto
21 Haapanen Antti	65 Lankinen Tiina	109 Peltomaa Olavi	152 Syrjälä Alpo
22 Hankonen Arvi	66 Lankinen Vilho	110 Piirainen Jorma	153 Syrjäläinen Eino
23 Harju Taunu	67 Latva Eino	111 Pitkälä Esa	154 Tamminen Pentti
24 Hauta-Heikkilä Kauko	68 Laurila Pentti	112 Polviander Riitta	155 Tenhonen Eino
25 Heininen Terttu	69 Lehti Bertta	113 Pukaralammi Kalle	156 Toivonen Aimo
26 Heinonen Anja	70 Lehti Eila	114 Pääkkönen Eino	157 Tuomela Viljo
27 Helin Esko	71 Lehti Tapani	115 Pöllänen Aino	158 Tuominen Aarne
28 Henttinen Seppo	72 Lehti Vilho	116 Pöllänen Pertti	159 Urholin Reijo
29 Hiihto Rauha	73 Lehtonen Pekka	117 Pörsti Arvi	160 Urholin Reima
30 Hissa Heikki	74 Lengman Eeva	118 Raita Pentti	161 Uusitalo Seppo
31 Huhtanen Antti	75 Lepistö Toivo	119 Ranne Ilmo	162 Uusitorppa Frans
32 Hupponen Kai	76 Liho Jorma	120 Rantala Ari	163 Uusitorppa Helvi
33 Hupponen Vilho	77 Lilja Ilkka	121 Rantanen Ari	164 Vahtera Sirkka
34 Hyttiäinen Lasse	78 Lindfors Karin	122 Reuna Sylvi	165 Valli-Jaakola Timo
35 Inberg Ismo	79 Lindfors Timo	123 Riikonen Sulo	166 Venho Veikko
36 Johanssoni Aarne	80 Lindfors Werner	124 Rintala Kalle	167 Westerbacka Heikki
37 Johansson Anni	81 Lotila Riitta	125 Rohkea Reino	168 Viljanen Saimi
38 Johansson Osmo	82 Lähteenmäki Seppo	126 Rosengren Aarne	169 Virtanen Jorma
39 Joki Pekka	83 Malmivuori Juhani	127 Rosholm Timo	170 Vuorenperä Veikko
40 Juhola Esa	84 Mantere Arvi	128 Rosnell Ilmo	171 Vyyryläinen Erkki
41 Jylli Jarmo	85 Mattila Pentti	129 Rosnell Leena	172 Westerlund Veikko
42 Jämiä Mikko	86 Mäkelä Heikki	130 Ruusunen Anneli	
43 Kalliokoski Alpo	87 Mäkelä Pekka	131 Ruokolainen Reino	
44 Karhunen Jaakko	88 Mäki Taisto	132 Saarinen Aino	